

PLAY NOW

KLIK, KLIK, KLIK, FAILLIET
WIE HOUDT DE GOKWEBSITES IN DE
GATEN?

**‘ONLINE
HEB JE NIET
DOOR DAT JE
ECHT GELD
VERLIEST’**

Zo’n 150.000 Belgen die weleens een gok wagen, raken in de problemen. Online zijn in ons land al 1 miljoen spelers geregistreerd. Gokwebsites doen gouden zaken en de overheid verdient mee. Controles zijn zo goed als onbestaande. ‘Als we hier strenger zijn dan in de buurlanden, gaat het geld naar ginder.’ Wouter Woussen, illustratie Debora Lauwers

Michaël* plaatste zijn eerste voetbalweddenschap op 3 november 2009. De wedstrijd was al 66 minuten bezig, Chelsea stond 1-0 achter op bezoek bij Atlético Madrid. Michaël wedde voor 50 euro dat de Engelsen toch zouden winnen. Kreeg hij gelijk, dan won hij 675 euro. Acht minuten voor het einde scoorde Chelsea, zes minuten later nog eens: 1-2, Michaël werd euforisch. En toen werd het 2-2. 'Het zal wel raar klinken, maar ik dacht dat ze het met opzet hadden gedaan. Ik was gefrustreerd en wilde mijn geld terug. Daarom bleef ik spelen.'

Drie jaar later had Michaël 150.000 euro verspeeld. Van de weddenschappen was hij al snel overgeschakeld op online casinospelen. 'Klik, klik, klik, 100 euro per klik. In het casino zie je je geld, online lijkt het virtueel. Je hebt niet door dat je echt geld verliest. Om op een gokwebsite te spelen, moet je ook nergens naartoe. Je kunt de hele nacht doorspelen, terwijl een speelhal om 2 uur sluit.'

'Je speelt niet door omdat je wint, je speelt door omdat je net niet wint. Maar als ik eens won, speelde ik ook door. Dat werken ze ook in de hand. Je kunt je winst alleen met vertraging laten uitbetalen. In tussentijd kun je die uitbetaling annuleren om toch door te spelen. Dat is bewust. Ik draaide er tot 6.000 euro door op één avond. Eens je verslaafd bent, eindigt je altijd met verlies.'

In reclame: de jackpot

Michaël weet heel precies wat hem zo aansprak in het gokken: de kick en het gevoel van controle. 'Onzin, natuurlijk: bij sportweddenschappen heb je nog een beetje controle – als Anderlecht tegen Barcelona speelt, is de kans klein dat Anderlecht wint. Maar je hebt hetzelfde gevoel bij roulette, waar je helemaal niets in de hand hebt. Als het balletje goed valt, denk je: dat heb ik goed gedaan. Je voelt je de man.'

Dat hij een probleem had, beseftte hij pas toen hij alles kwijt was: zijn geld – 'het was een erfenis van mijn vader, ik had er niets voor moeten doen, misschien speelde dat mee' – zijn

*Michaël is een fictieve naam

'Ik had mij helemaal afgezonderd. Mijn vrienden zag ik niet meer, mijn studie had ik stopgezet. Twee weken voor we zouden gaan samenwonen, heeft mijn vriendin me verlaten'

vrienden, zijn relatie. 'Ik had mij helemaal afgezonderd. Mijn vrienden zag ik niet meer. Met mijn studie maatschappelijk werk was ik gestopt. Twee weken voor we zouden gaan samenwonen, heeft mijn vriendin me verlaten. Ze vertrouwde mij niet meer. Dat was het kantelpunt om nog iets van mijn leven te maken.'

Michaël is toen bij een hulpgroep gegaan. 'Ze leren je de triggers te omzeilen en alternatieven te zoeken. Maar uiteindelijk moet je het allemaal zelf doen. Van de twaalf deelnemers bleven er op het einde niet veel over. De schaamte is volgens mij groter dan die voor gelijk welke andere verslaving. Ik denk dat sommigen gewoon hervallen zijn en niet meer durfden terug te komen. Terwijl ze dat dan juist zeker hadden moeten doen. Ik ben ook al hervallen. Nooit met veel geld, want dat had ik niet meer.'

Hervallen is niet moeilijk, dat werken de operatoren in de hand. 'Als je een tijd niet gespeeld hebt, krijg je per e-mail bonussen aangeboden. Het lijkt wel of ze aanvoelen dat je wilt stoppen. Er is ook steeds meer reclame. Je wordt er overal mee geconfronteerd. Vroeger had je 's nachts op tv belpelletjes, tegenwoordig kijk je live naar een casino waar je online kunt inzetten. Ik snap niet waarom dat mag. Ik ging soms naar een speelhal van Napoleon Games. Daar krijg je een specifiek geluidje te horen, als je de jackpot wint. Dat geluidje laten ze ook horen in hun reclames. Het is gewoon belachelijk. Als je op Sporting Telenet naar voetbal kijkt, krijg je van Unibet na elk doelpunt de aangepaste quoteringen voor de weddenschappen te zien.'

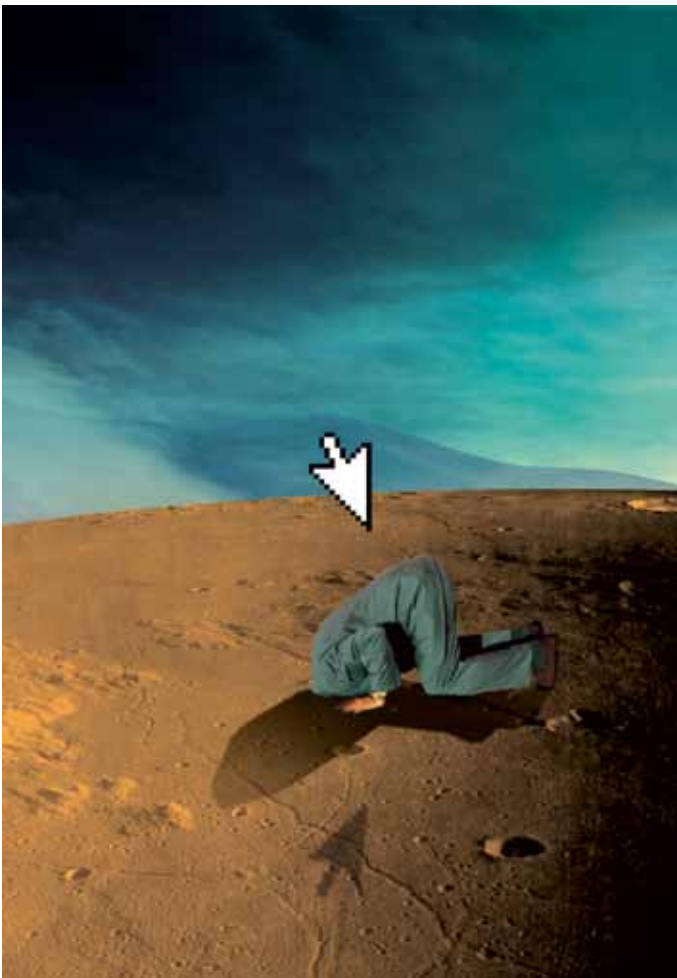
Een maand geleden heeft Michaël 3 euro ingezet. Eigenlijk is hij dus nog maar een maand gestopt. 'Ik schaam mij daarover. Of je nu veel of weinig verliest, voor je zelfbeeld is het altijd verschrikkelijk. Ik heb echt het gevoel dat ik erin zal slagen om er helemaal van af te raken. Maar ik zal mijn hele leven waakzaam moeten zijn. Ik woon nu bij mijn mama. Als ik haar niet had, woonde ik nu op straat. Dat besef houdt mij recht. Ik wil er nog wat van maken. Ik ga binnenkort weer voetballen en in september wil ik opnieuw studeren. Als ik mijn diploma haal, zal ik blij zijn, maar het zal mij nooit zo'n kick geven als het gokken. Ik hoef dat soort kicks ook niet meer. Mijn leven is saaiër nu, maar beter.'

Spelers zullen spelen

Toen Michaël eind 2009 zijn eerste gokje deed, waren onlinesportweddenschappen niet eens legaal in ons land. Intussen is Unibet, de online-operator die met Michaël's eerste inzet van 50 euro ging lopen, een respectabele operator van sportweddenschappen en een officiële sponsor van het Belgische eersteklassevoetbal. Door de Belgische wetgeving wordt Unibet zelfs, samen met een groep andere vergunde operatoren, door de overheid beschermd tegen zijn buitenlandse concurrenten.

'Toen onlinespelen en -weddenschappen opkwamen, bestond er geen wetgeving voor', zegt Peter Naessens, adviseur bij de Kansspelcommissie. 'Nog voor we wetten konden maken, ontstond er een grote illegale markt, die vooral door buitenlandse operatoren werd gerund en waarop we geen greep hadden. We hebben die teruggedrongen door enkele betrouwbare spelers op de markt te laten en de rest te blokkeren. Niemand dacht dat het zou lukken.'

De filosofie achter de Belgische gokwetgeving is dat het geen zin heeft om alles te verbieden. Spelers zullen spelen. Maar kansspelen zijn geen economische sector als een andere. Casino's en speelzalen leveren wat werkgelegenheid en wat meer belastinggeld op, maar ze helpen ook een deel van de spelers in de problemen, wat dan weer maatschappelijke kosten met zich meebrengt. De gangbare schatting is dat een tiende van de bevolking

‘Dat minderjarigen onze reclame zien? Een kind dat naar het voetbal gaat kijken, zal ook Jupilerreclame te zien krijgen, terwijl het nog geen bier mag drinken’

die restricties krijgen zij de kans om op een winstgevende manier hun activiteiten uit te voeren.

In 2010 had de Kansspelcommissie geen flauw idee hoeveel Belgen online speelden. Op basis van buitenlandse cijfers ging ze ervan uit dat het er 250.000 waren. Er is toen snel een wettelijk kader uitgewerkt, dat op 1 januari 2011 van kracht ging. Wie in ons land onlinekansspelen wilde organiseren, moest zijn computerserver in België hebben en een alliantie aangaan met een bestaande speelzaal of een casino. Onlinespelers moesten worden geregistreerd en de lijst met uitgesloten personen moest worden gerespecteerd. Het werd een succes. Het eerste jaar dat er een wettelijk kader bestond, waren er al 300.000 spelers geregistreerd. Intussen zijn dat er een miljoen. ‘Dat lijkt een indrukwekkende toename, maar wij denken dat we de situatie voor 2011 gewoon onderschat hebben’, zegt Naessens.

ooit gokt en dat anderhalf procent er ooit mee in de problemen raakt. Wie eraan begint, heeft dus meer dan één kans op de zeven om in de miserie te belanden.

Om de maatschappij daartegen te beschermen, krijgt in België een beperkt aantal operatoren, casino’s en speelzalen een vergunning. Aan die operatoren worden restricties opgelegd. Ze mogen geen spelletjes aanbieden aan ‘uitgesloten personen’: Belgen die niet mogen gokken door hun beroep, zoals notarissen en rechters, of omdat ze in schuldbemiddeling zijn, of omdat zij of hun familie daarom hebben gevraagd. In ruil voor

De winst van Napoleon Games is gestegen tot 25 keer die van voor 2011. Het casino van Knokke, waarmee het samenwerkte, is intussen eigendom van... Napoleon Games

Napoleons imperium

De Kansspelcommissie schatte de totale omzet van de legale markt in 2010 op een goede 600 miljoen euro. Vandaag is dat bijna een miljard. Gokwebsites zijn vanuit het niets een legale markt van meer dan honderd miljoen euro geworden. Zelfs de casino’s en speelzalen, die last ondervonden van het rookverbod en van de onlineconcurrentie, zijn er tegenover 2010 op vooruitgegaan.

Sommige operatoren hebben in enkele jaren gouden zaken gedaan. Napoleon Games, bijvoorbeeld, een bedrijf dat u kent van op het truitje van de Belgische kampioen veldrijden, Klaas Vantornout, of van het zwart-witte logo met de kleine Franse keizer, dat tegenwoordig overal opduikt. De naam komt van een restaurant in Affligem. Het restaurant werd een speelzaal en één speelzaal werd een klein imperium. De winst van Napoleon Games is in drie jaar gestegen tot 25 keer die van voor de wetswijziging. Het is nu de Belgische marktleider in speelzalen en onlinespelen. Het casino van Knokke, waarmee het oorspronkelijk in zee was gegaan om op zijn website casinospelen te mogen aanbieden, is intussen eigendom van... Napoleon Games.

een goed aanbod’, zegt woordvoerder Pieter De Maesschalk. ‘In afwachting van de wetswijziging van 2011 hebben we een eigen onlinespeelplatform gebouwd. We hebben veel naar concurrenten gekeken, maar geen spelen aangekocht. Ons aanbod is gemaakt op maat van de Belgische speler. We hebben zelfs eigen spelers in dienst, die ons een beeld geven van wat een speler precies triggert, wat hij aantrekkelijk vindt. Een mooie vormgeving, bijvoorbeeld, en bonusrondes: speelgoed cadeau doen.’

Marketing doet Napoleon Games onder meer in het veldrijden. De naam en het logo zijn nadrukkelijk aanwezig in het voetbalstadion van AA Gent, op het gala van de Gouden Schoen en op de Napoleon Games Football Battle in Antwerpen. Dat ze daar ook door minderjarigen worden gezien, ziet De Maesschalk niet als een groot probleem. ‘We richten ons niet op minderjarigen. Dat heeft geen zin. Ze kunnen bij ons ook niet spelen. Maar we kunnen niet uitsluiten dat ze onze reclame zien. Een kind dat naar het voetbal gaat kijken, zal ook Jupilerreclame te zien krijgen, terwijl het nog geen bier mag drinken.’

De Maesschalk geeft wel toe dat gokwebsites erg veel wettelijke mogelijkheden hebben om reclame te maken. ‘Reclame is sterk ingeperkt voor casino’s of speelzalen. Je mag er geen loterijen of tombola’s organiseren en je mag niemand van buiten de speelzaal naar binnen lokken. Online zijn er veel minder beperkingen.’

Tandloze waakhond

Dat laatste mag dan handig zijn voor Napoleon Games, volgens de Kansspelcommissie is het een probleem. Een systeem dat bepaalde operatoren een vergunning geeft en andere van de markt weert, is volgens Peter Naessens hypocriet als het die vergunde operatoren geen regels en controles oplegt. De regels zijn al soepeler voor gokwebsites dan voor speelzalen en casino’s, en dan zijn de controles ook nog eens zo goed als onbestaande. ‘Nadat ze hun vergunning hebben gekregen, hebben we nog geen enkele operator gecontroleerd. Ik zou het te weten komen als er een zijn spelers bedriegt, omdat de andere operatoren het mij wel zouden vertellen. Een speler voelt dat ook

als er te weinig wordt uitgekeerd. Dan gaat hij elders. Maar eigenlijk is het niet correct dat we die controles niet zelf uitvoeren.'

De reden? Personeelstekort. Naessens: 'De markt groeit. Als de evolutie doorzet, wordt online binnenkort belangrijker dan offline. Maar binnen de Kansspelcommissie zijn we nog altijd niet in staat om iemand voltijds die sector te laten opvolgen. Sinds de wetgeving van 2011 zijn onze activiteiten verdubbeld, maar we hebben niet meer personeel.'

Er zou nochtans budget moeten zijn voor meer controles. Als de omzet van de legale operatoren stijgt, stijgen immers ook de retributies die ze betalen. 'Het extra geld is er, maar we mogen het niet gebruiken', zegt Naessens. 'Voor zover wij weten, zit dat geld in een fonds. Blijkbaar is het interessant voor de begroting om geld te hebben waar geen uitgaven tegenover staan.' Etienne Marique, de magistraat die voorzitter is van de Kansspelcommissie, verwoordt het nog sterker: 'We voelen ons alsof we belastingen innen en daarbij een beetje moeten doen alsof we de sector reguleren.'

De econoom Ivan Van de Cloot, die ooit voor de Kansspelcommissie kwam spreken over de economische bijzonderheden van de sector, ziet meerdere oorzaken die de overheid ervan kunnen weerhouden een strenger gokbeleid te voeren. 'De financiering van de Kansspelcommissie gebeurt op een typisch Belgische manier: bij de sector wordt een retributie geïnd, vergelijkbaar met de sigarettentaks. Ons land heeft de neiging nogal wellustig met dat soort inkomsten om te springen. De staatskas is niet gebaat bij een waakhond met te scherpe tanden. Die waakhond weet trouwens ook met welk geld hij gefinancierd wordt, waardoor je moet opletten voor belangenvermenging.'

Van de Cloot wijst er ook op dat er fel gelobbyd wordt tegen al te veel inperking, zowel door de sector als door lokale overheden die soms maar wat graag een speelzaal op hun grondgebied willen. 'En ten slotte wil de Europese Commissie liever een volledige liberalisering van de sector, wat tegen de belangen van de huidige vergunninghouders ingaat én zeker tegen die van de kwetsbare spelers. Omdat het een morele kwestie is hoe

'Als je voor 20.000 euro speelt, gaat er automatisch een melding naar de autoriteiten. Doe je hetzelfde in Breda, gebeurt dat niet. Waar zou jij spelen?'

je met gokken omgaat, lijkt het mij in dit geval alvast beter om daar als lidstaat zelf over te beslissen.'

Nog twee casino's

De Kansspelcommissie lijkt zich bewust van de dubbelzinnigheid van haar positie. In haar jaarverslag van 2013 wijst ze erop dat de overheid als taak heeft 'een evenwicht te vinden tussen de bescherming van de speler en de rentabiliteit van de sector'. Dat klinkt een beetje als de luchtvaartautoriteiten die ootmoedig toegeven dat ze al eens besparen op de veiligheid van passagiers om de winst van de maatschappijen te garanderen. 'Als

de vergunde operatoren niet in staat zijn een attractief aanbod uit te bouwen en je te veel restricties oplegt, jaag je de spelers ook weer in de illegaliteit', zegt Naessens.

In de casino's en speelzalen hanteert de Kansspelcommissie dezelfde redenering. Ze pleit voor een versoepeling van het rookverbod en de antiwitwasregels, omdat spelers anders naar de buurlanden trekken. 'In een ideale wereld kun je die regels niet streng genoeg toepassen, maar als we hier strenger zijn dan in de buurlanden, gaat het geld naar ginder. Als je voor 20.000 euro speelt – dat hoeft nog geen zwart geld te zijn – gaat er automatisch een melding naar de autoriteiten en krijg je straks misschien de politie over de vloer. Als je hetzelfde doet in Breda, gebeurt dat niet. Bovendien mag je ginder roken. Waar zou jij gaan spelen?'

Intussen werd de Kansspelcommissie ook door de hulpverlening aangesproken op het groeiende succes van onlinegokken. De Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen (VAD) sloeg al in 2013 expliciet alarm, omdat onlinegokken sneller tot grotere problemen leidt dan gokken in speelzalen en casino's. Gokwebsites hebben een lagere drempel, spelers vergeten sneller dat ze met echt geld bezig zijn en de operatoren maken agressiever reclame. Bovendien blijkt het door technische mankementen voor 'uitgesloten personen' nog altijd bijzonder gemakkelijk om online te spelen.

De argumenten van de hulpverleners inspireerden de Kansspelcommissie tot een open brief aan de nieuwe regering, halfweg 2014. Die werd verstuurd in de aanloop van de Wereldbeker Voetbal, waarvan terecht gevreesd werd dat hij nieuwe, jonge spelers zou aantrekken. Het antwoord kwam vorige week, toen de minister van Justitie, Koen Geens (CD&V), zijn plannen voor de sector uit de doeken deed. Op termijn moeten 30 van de 180 Belgische speelzalen verdwijnen en onlinespelen zullen iets beter worden gecontroleerd, maar er komen ook twee casino's bij. Voorlopig komen er geen extra beperkingen op reclame voor gokwebsites.

www.gokhulp.be

Bel de Druglijn: 078.151020 (ma-vr:10-20u)